

אין פנטונביא בעירו

פנטומימאי אביטל (שני מימין) וזקנתו באר"ב
אם תדבר יותר מדי, תהיה אילם!

בו מעריכים את מה שאני עושה, ומבינים את שפתי. כשאני מביע מילה במשפתי בלא מילים, זו מילחמה טוטאלית. ואין זה חשוב בין מי למי על מפת הארץ או בין מי למי על מפת העולם. המחאה שלי היא עולמית, והשליחות שלי עומדת מעבר לחוויות לאומניות. אני רוצה ליצור קשר של אהבה עם הקהל שלי, עם אותו קהל של אנשים שאיכפת להם, ויהיה מיספרם של צמזמם ככל שיהיה. אני בונה את אמנותי ואמנותי על האחד הבודד שיהיה מוכן להקשיב לי.

סבא: כל אדם הוא עולם שלם בפני עצמו. כדי למצוא את הקשר לעולם זה, ולהצליח להבינו בצורה בלתי-אמצעית, חשב שמואל, עלי ללמוד תיאטרון. הוא מצא את עצמו מתדפק על שערי הסורבון, ובינתיים ישב בשערים אצל ז'אן וילאר וז'אן-לואי בארו. לילות רבים ישן מתחת לגשרי הסינה, בדיוק כמו ש' מסופר בספרים. עד שהחליט כי מקומו האמיתי הוא דווקא בין השחקנים. הוא למד פנטומימה אצל אטיין דקרו ומרסל מרסו. והאחרון הוא שחוק בו את ה' אמונה שאת התרומה האמיתית יביא לי עולם האמנות דווקא בשעה הסהורה בי יותר בעולם: השפה השותקת. שפת הפנטומימה.

המחאה שלי — עולמית!

היום, כשהוא מקדיש את כל עולמו לפנטומימה ובעיקר להקניית הלתי-מידים צעירים, משוכנע אביטל יותר מאשר תמיד כי בחר בדרך הנכונה. כשר הוא רחוק מביתו הישראלי, נע ונד בארצות-הברית, הוא מלהיב צופים מכל הגילים ומכל האומות באלף פרצופיו ותר שונים המובנים לכל אחד ואחד. מתוודה אביטל: אחד מקסמיה של ה' פנטומימה היא היכולת להתעלות מעל לכל ההבדלים הקטנוניים, המאפיינים את ה' עולם של היום, ואת ישראל ובעיותיה ה' מיוחדות.

אני אורח העולם, מזהיר אביטל, ה' מדבר שפות שונות ומחזיק בכמה דרכי' נים, ואיני רואה את עצמי שייך לאיזו אומה שהיא. אני בוחר לחיות במקום

ב' ארץ ישנה שחצנות צינית בכל ייחוד לאמנה המימיקה. זו לא אמנות שהיא רק בידורית. זו אמנות שהיא אם כל האמנויות. שחקן, שאין לו הכרה גר פנית ורוחנית, אין לו הכרה עצמית, הוא אינו ראוי להופעה. בלי הכרה עצמית זו אין לו יכולת להביע את הנשמה האנר שית, ואין לו היכולת למצוא קשר אל הנשמות האחרות. ללא היכולת הזו לא תיתכן האמנות.

הטוען הוא שמואל אביטל, אמן ישראלי שזכה להכרה בינלאומית ולאישורם של גדולים וטובים כמו ז'אן לואי בארו ו' מרסל מרסו, ואף למקום עבודה משלו באוניברסיטה של קולורדו. שעה שיש' ראל מתנכרת אליו לחלוטין. כי ישראל מקיאה את אמניה ומפסידה את בניה ה' מוכשרים לטובת אמהות גנרליות, בנים דוקטורים, קזבלנים מזמרים ושמידים מקפצים.

ארכיטקטים ישראליים בונים בקנדה, מוסיקאים ישראליים מתפרנסים בלונדון, צעירים ישראליים מצעירים בפרים, ו' אנשי-תיאטרון מחפשים להם אוויר לנשי' מה בצרפת, בקנדה ובארצות-הברית. עונת המלפפונים הנצחית של התיאטרון הישראלי, כשעל הבימה מולכת החובבי' נות, וההצלחה נמדדת בכובד שקי-הכסף שבקופה, גרשת מיראל כל אמן ש' איכפת לו באמת שיווצר קשר כלשהו בין האמן לאדם, חוץ מאותו גל של צחוק בהמי המכונה בפני מנהלי התיאטרות המיסחריים: שוס.

חבל על

כל מילה

ס' יפורו של שמואל אביטל הוא אבי טיפוס לקימו החורר ונישנה של ה' פסוק, אין נביא בעירו, במציאות ה' ישראלית העגומה.

שמואל נולד למשפחת מקובלים במרוקו. בהיותו ילד סיפר לו סבא כי כל אדם זוכה, בחיולדו, לאוצר-מילים שהקציב לו הבורא. כל מילה היוצאת מפיו יורדת מסכום המילים של כל ימי חייו. אם, תדבר יותר מדי, אמר לו סבא, תמצא את עצמך, ביום אחר, אילם. לכן המעט בדיבור, בני'.

כך נרעה הגרעין הראשון. הדרך אל השתיקה כאמצעי ביטוי עיקרי בחייו, ו' כיעודו האמנותי, ארכה כמה שנים. והרבה הרבה תלאות.

בהיותו בן 14 עלתה מישפחתו ממרוקו לישראל. הילד ניסה להתאקלם בכמה קי' בוצים, אף שתמיד חש עצמו שונה. מוצאו המרוקאי, גופו הצנום ורדיפתו המתמדת אחרי הקשר בין בני-אדם בודדה אותו בחברה הישראלית המחוסססת והגוענית, לדעתו של שמואל. הוא ניסה ללמוד פסי' קת, אנרגומימה, תיאולוגיה, והחליט לבסוף ללכת אחרי עיקרון נוסף מעקרונותיו של

מחיאות כף אחת הוא אולי, מכל ה' שלושה, הקרוב ביותר לתפוז המיכאני. זו שוב מעשיה על מה שקורה לבן-המעמד הממוצע ביותר בעולם, הבורגני הבריטי הקטן ואשתו הנאוה, הבורגני הקטן, ב' מקרה זה, ניחן בנורון פוטוגראפי, כלומר הוא אינו שוכח מאומה. משום כך הוא זוכה בחידון טלוויזיוני, הוא מכסיל את רווחי החידון במירוצי-סוסים, וכאשר הוא מגיע לסכום נכבד, מחליט לפרוש מכל עיסוק ולהקדיש את כספו לחיים טובים, אין בעולם שהוא חוסך מעצמו ומרעייתו, ההגאה צריכה להיות מושלמת, אבל כמובן שההגאה שיכול להפיק בן העיירה הקטנה מיינ' משובה, או מאכלים צרפתיים מסוככים, או מימים של בטלה באיי ברמודה — היא מסוקפקת ביותר. אולם המסקנות אליהן מוביל בורג'ס ב' ספר זה, התפקיד המגוון שיש בכל העניין לאמנות, והסוף הסרקסטי שמזכיר את ליידי ל' של רומן גרי — מצביעים על כך שבורג'ס, כסופרים רבים אחרים, סבור שהעולם הגיע לעידן הזמן הפנוי, זמן רב לפני שלמד מה לעשות עם הזמן הזה. אך אם למישהו נותרו עדיין גם זמן וגם סקרנות, כדאי להקדישם לשלושת הספרים האלו של בורג'ס.

סופר בורג'ס
האלימות הביאה תהילה

להבין ולו אך מעט מזעיר מצורת המח' שבה המורחית, כשהוא מנסה לכפות בכוח תרבות אירופית על אנשים שלא היו מעוניינים בכך.

אהרון אפלה, השחקן הישראלי יליד מרוקו, שעלה לארץ ב'1949 ונמצא מ'1964 בבריטניה, הוא אחד מעשרת השחקנים במחזמר דקמרון 73, המסעיר את לונדון באוסף סיפורי הנאפופים מכל העולם שהוא מציג, מדווח אפלה מלונדון: המחזמר מורכב מ'10 סיפורים מאוד נחמדים, המספרים על אהבה, המחזמר

שחקן אפלה
בעירום — לא

מאוד מפורסם פה, והקהל ממלא את ה' אולם כל ערב, המחזמר זיעזע את לונדון בגלל סצינות העידום הנועות, אני עצמי לא מופיע בעירום. מלבד הופעתו ב' דקמרון, עומד אפלה לשחק גם בסדרת הסרטים משה שמפיקה חברת טלוויזיה איטלקית בריטית.

ספרים

אחים חורגים

לתפוז המיכאני

אנתוני בורג'ס הוא אחד הסופרים ה' מעניינים ביותר הכותבים היום בשפה האנגלית.

אל הספרות הגיע בורג'ס מאוחר למדי, אחרי שניסה כוחו בהלחנה, כתב סימפוני' גיות ומוסיקה קאמרית בכמות נכבדת, אחריכך היה אחראי להוראה במושב ה' הבריטיות בהודרסיין. רק לאחר שאלה קיבלו עצמאות, חזר לאנגליה.

את הספר הראשון שלו העניש לכתוב בריצינות כאשר הוסבר לו, עם שובו ל' מולדתו, כי הוא סובל מגידול במוח ו' נותרו לו חודשים ספורים לביד לחיות, תוך שנה פירסם בורג'ס חמישה ספרים, וכאשר הסתבר שהאבתנה הרפואית היתה מוטעית, כבר היה במלוא התנופה.

שמו היה ידוע למדי בחוגי הספרות מזה שנים, אולם רק הולדתו של סטאנלי קובריק להפוך את התפוז המיכאני שלו לסרט הביאה לבורג'ס תהילה בינלאומית. ספריו, שהעלו במשך שנים אבק, זוכים להוצאות מחודשות.

שלושה מספריו — חזיון ביצורים, היום הארוך דועך וחזיאות קא אחת' — שיצאו זה עתה לאור, משמשים הוכחה נוספת לעומק חזירתו של בורג'ס לתוך מצבים שונים על כל הרבדים, הפסיכולוגיים, סוציאליים ופוליטיים, המרכיבים אותם, ואת כישורו המיוחד להתחיל בהתרחשות פשוטה — ולהגיע לקראת סוף הספר ל' סיוט אבסורדי ומטורף, שאינו אלא ביטוי לחוש ההומור המאקאברי שלו.

חזיון ביצורים, הספר הראשון שכתב בורג'ס (ב'1949), ואשר שכב במשך שנים ארוכות במגירה, שעה שמחברו חלם עדיין על קאריירה מוסיקלית, הוא האפופיאה הפרטית של ריצ'ארד אניס, סמל תרבות בריטי שהוא ללא ספק בן-דמותו של הסופר, על צוקי גיברלטר במלחמת ה' עולם השנייה. (שם שירת גם בורג'ס, שמות הגיבורים מושאלים מן האניאדה של וירגיליוס (למשל, אניס היא אניאס), באישהו מקום, שורה כאן גם רוח של גיימס ג'יימס ויוז'ט' שלו, לא רק בגלל ההשאלה מאפופיאה קלאסית, אלא גם בגלל אותם זכרונות של מולי בלוס, גיבורה יוליסט, על מאהבה מגיברלטר.

הספר כולו אינו אלא תיאור חוסר' היכולת של אניס, איש-התרבות, להשתלב

* 1) A Vision of Battlements. 2) The Longday Wanes. 3) One land Clapping. — (כולם בהוצאת Ballantine).